

Jedna, dva, tři, čtyři, pět.

Blanka po stopadesáté přerovnála hrnky na pultě a v duchu se okřikla za to počítání. Jenže jí to nedalo. Z počítání do pěti se stala její mantra, běželo jí hlavou pořád dokola. Byly dny, kdy vydržela počítat i několik hodin v kuse. Někdy se divila, že se z toho ještě nezbláznila, a někdy o tom dokonce pochybovala. Jestli je opravdu normální. „Jak to mám vlastně zjistit?“ přemýšlela. „To se mám někoho zeptat?“ Jenže neměla koho. Sama, v garsonce, s Hynkem to skončilo už před rokem a v práci se o tom s nikým bavit nedalo. Věděla přesně, jak by na takovou otázku zareagovala Martina. Povytáhla by obočí, nakrabatila čelo a zaklonila hlavu. Pak by se chvíli smála a nakonec by řekla: „Samozřejmě, že nejsi normální. Copak by někdo normální mohl dělat tuhle práci?“

Tržiště už bylo plné lidí. Blanka měla radši brzké ráno, když někteří trhovci ještě ani nebyli na svých místech a teprve se začínali trousit první zákazníci. Ona vždy vybalila hrnky dávno před osmou, což byl oficiální začátek trhů. Mohla pak v klidu pozorovat vzrůstající ruch. Bavilo ji to a času na to měla dost. Moc kupujících se u jejího stánku nezastavovalo. Lidé s ustaranými výrazy v obličejích a s prázdnými taškami přecházeli rychle od prodejce k prodejci. Pečlivě vybírali vystavené zboží, a jak se jim plnily tašky, jejich krok se postupně zvolňoval a zastavovali i u stánků, které předtím míjeli bez povšimnutí. Tak se nakonec dostalo i na prodavače mandlí v cukru, slaměných ozdob, nebo třeba na ni, Blanku. Pokud nakupující po všech těch obchodech nespěchali hned domů, většinou se ještě zdrželi u stánků s jídlem, případně s kávou a probírali dnešní

nákup nebo jen tak zevlovali po okolí, přesně tak, jak to teď dělala Blanka.

„Babi, tenhle chci.“

Před stánkem stála asi desetiletá holčička s krásnými dlouhými vlasy, doprovázená starší, pečlivě ustrojenou a nalíčenou paní. Dívka se přehrabovala ve vystavených hrncích a teď se s jedním v ruce otočila k ženě.

„Ukaž, kolik to stojí. Stovku? To asi nepůjde, Lucinko, to je moc peněz. Nevědí, co by chtěli za obyčejnej hrnek.“

„To nejsou obyčejné hrnky,“ vložila se do jejich rozhovoru Blanka a oči malé dívky se k ní otočily v očekávání nějakého pohádkového příběhu. Nejspíš čekala, že se jedná o kouzelný hrneček, ze kterého v noci vylézají malé víly, nebo něco v tom smyslu.

„Jsou to výrobky z chráněné dílny,“ dokončila Blanka a oči holčičky se zklamaně otočily na babičku.

„A to je jako co?“ vyzvíдалa.

14 „Pracují u nás lidé znevýhodnění na trhu práce. Ať už nějakým zdravotním hendikepem nebo sociálním prostředím, ze kterého pocházejí.“

„Takže retardovaný cikánata?“

Tentokrát Blanka napočítala v duchu jen do tří. Aby se uklidnila.

„I tak se to dá říct,“ přisvědčila pak. „Dáváme těmto lidem šanci, aby si sami vydělali na živobytí a nemuseli být odkázaní na sociální dávky.“

„Tím, že pomalovávají hrnky z Ikey?“

„Nejenom to. Vyrábíme i vlastní keramiku, batikujeme textil, děláme mozaiky. Pokud vás to zajímá, přijďte na návštěvu, rádi vás uvidíme.“

Nabídla ženě barevný letáček s podrobnými informacemi o jejich dílně. Ta si ho sice vzala, ale takřka vzápětí ho nechala spadnout na zem.

„Pojď, Lucinko, koupím ti tu zmrzlinu, jak jsem ti slíbila.“

Holčička vrátila hrneček, po kterém ještě před chvílí tak toužila,

bez dalšího odmlouvání zpět na místo a radostně odcupitala za babičkou. Blanka se za nimi chvíli dívala a teprve teď si všimla, že Lucinka už v tomto útlém věku trpí značnou nadváhou.

Obešla pult a s povzdechem se sehnula pro odhozený leták. Jejich tisk nebyl zrovna levnou záležitostí, v rozpočtu na něj našli peníze jen tak tak.

Jedna, dva, tři, čtyři, pět.

Na fasádě domu v ulici Jugoslávských partyzánů byl připevněn obrovský billboard zvoucí na Prague Food Festival. Natočila se ve stánku schválně tak, aby na něj neviděla. Tahle akce, to byl vrchol arogance. Jednou schválně zašla na webovky tohoto „festivalu“, aby se dozvěděla něco víc o motivaci lidí, kteří jej organizují, i o těch, co jej navštěvují. Ještě dnes je jí z toho špatně. Spousta rádoby filozofických keců, které se snažily zakrýt, že jde jenom o to, dobře se nažrat něčeho neobvyklého. Něčeho, čím pak ohromíte své známé.

„Jedl jsem salát okořeněný mravenci. Je to mnohem lepší a zdravější než citron.“

„Jedl jsem ještě nevylihnuté ptáčky smažené v jejich vaječné skořápce. Má to spoustu proteinů.“

Všechny ty slogany, co se tvářily kdovíjak moudře. Objevujeme nové chutě, budme astronauty. Pokrmy a nápoje musí být v harmonii. Rozmazlujeme sebe a své chuťové buňky. Pěstujeme pravidelná setkání s přáteli, talířem a sklenkou.

Kašlat na to.

Další dva billboardy, které měla v dohledu, také stály za to. Jeden oznamoval revoluci v telefonování a druhý představoval revoluční holicí strojek. No ovšem, revoluce jde dobře na odbyt, revoluce táhne. Revoluce je sexy. A co ona, Blanka? Nemá se snad dobře, když si může dovolit ten luxus rozčilovat se nad reklamními plakáty? Opravdu ji nic jiného netrápí? Tak to se jí daří vážně skvěle.

Jakýsi pán v černém klobouku si od ní koupil jeden hrnek i s talířkem a zase odkráčel. Při celé transakci mezi nimi padlo stěží pět slov. No, proč ne. Ona si s nikým povídat nemusí.

Kdysi dávno byla na koncertě v klubu Pilot. Už si nepamatuje, co tam hrálo za kapelu, a dokonce ani to, s kým tam byla. V hlavě jí utkvěla úplně jiná věc. Sál zdobily různé umělecké obrazy nebo snad koláže, ani nevěděla, jak to správně nazvat. Na velkých deskách připevněných ke zdi byla v pravidelných rozestupech přilepena spousta různých triviálních věcí. Jedna deska byla plná zmuchlaných papírů, na jiné zase byly boty (červené lodičky s vysokým podpatkem) a na desce, kvůli které si to Blanka vlastně celé pamatuje, ležely rohlíky. Tisíc rohlíků vyrovnaných jako vojáci ve dvaceti řadách a padesáti sloupcích. Ten pohled byl úžasný, vzbuzoval v Blance zvláštní chvění, které v ní dosud žádné umělecké dílo nikdy nevyvolalo. Stála tehdy před těmi rohlíky několik dlouhých minut, lidé do ní vráželi a polévali ji pivem, ale ona se nemohla hnout z místa. O několik týdnů později se dokonce do klubu vydala znova, ale výzdobu už změnili a ona se styděla zeptat, kde by mohla vidět „tu úžasnou koláž z rohlíků“. Ostatně nebylo to ani třeba, protože dodnes jí má před očima do nejmenších detailů, pokud se dá v této souvislosti o nějakých detailech vůbec mluvit. Její sarkastické já, vždy pohotově zpražit jakékoliv její nadšení, jí samozřejmě našeptávalo, ať z toho není tak vyjevená, vždyť jde jen o pár rohlíků na dřevotřískové desce, ale marná snaha. Byla tím dílem jak uhranutá a nedokázala si to ničím vysvětlit. Teprve o několik měsíců později, to už pracovala v Člověku v tísní, jí došlo, čím jí ta věc tak ohromila.

Jedna, dva, tři, čtyři, pět.

Blanka se nenápadně podívala ke stánku v protější řadě, nějakých deset metrů vpravo. Byl tam. Mladý muž v kostkované košili a s počínajícími kouty. Mohlo mu být lehce přes třicet, maximálně pětatřicet, ale všechny jeho pohyby, gesta i úsměvy byly pohyby, gesty a úsměvy starého muže. Ve vedru, které panovalo, se trochu potil. Kapičky potu se mu třpytily na čele a v podpaží měl tmavá kola. Blanka ho ráda pozorovala. Jeho stánek stál vždycky na stejném místě a muž přicházel ještě dřív než ona. Ve chvíli, kdy s Hynkem teprve začala nosit krabice

s keramikou, on už měl svoji zeleninu vyloženou a doladoval poslední detaily. Vždycky stejná kostkovaná košile a staré džíny. Občas přišel dokonce se slamákem na hlavě! Trhy měly přídomek farmářské, ale Blance bylo jasné, že moc opravdových farmářů zde neprodává. Pokud měl někdo na sobě pracovní zástěru a na nohou holínky, byl to většinou jen kostým. Hra, které nevěřili ani samotní kupující, ale zřejmě ji vyžadovali. U tohoto muže, kterého si Blanka překřtila na Kovboje, to ovšem bylo jiné. Způsob, jakým bral do ruky svůj tovar, i pohled, který upíral do tváří zákazníků, to vše působilo zvláštním uklidňujícím dojmem. Pro Blanku byl právě Kovbojův stánek centrem celého tržiště a Kovboj sám jeho králem. Ačkoli brambory tu prodávalo dalších dvacet prodejců.

Ale tentokrát si Kovboje moc prohlížet nemohla, protože se objevili další zákazníci – vysoký mladík v perfektně padnoucím obleku a drobná dívka v lehkých letních šatech. Slečna vypadala, že je pro toho mladého muže stejným doplňkem jako obrovská zlatá spona, která se mu třpytila na kravatě. Už když přicházeli ke stánku, bylo jasné, kdo z tohoto páru určuje směr a rychlost chůze. Manažer (jak Blanka začala mladíkovi v duchu říkat) neustále sledoval náramkové hodinky, i když je možné, že čas jej ve skutečnosti nezajímal, a chtěl se jen předvádět. I ty byly zlaté. U Blančina stánku si dívka dodala odvalu a chytila svého partnera za šosy.

„Mirku, počkej.“

„Co je zas?“

„Můžeme něco koupit tady, ne?“

Dívčina ruka obsáhla jedním gestem celý Blančin stánek.

„Tady?“ podivil se manažer.

„No, proč ne? Jsou hezký. Udělá jí to radost.“

„Proč by jí měl udělat radost nějaký blbej hrnek?“

„Jsou to hrnky z chráněný dílny.“

Dívka mu podávala leták, který si automaticky vzala z hromádky na pultě. Na Blanku se nikdo z nich ani nepodíval. Manažer ovšem nechal letáček bez povšimnutí.

